

TILL KONUNGEN.

Jämlikt gällande instruktion får järnvägsstyrelsen härmed avgiva förslag till nya byggnader och anläggningar m m vid statens järnvägar, för vilka anslag anses böra äskas av 1954 års riksdag.

Järnvägsstyrelsen angående investeringsanslag till nya byggnader och anläggningar m m vid statens järnvägar för budgetåret 1954/55.

Till en början torde få lämnas en redogörelse för utfallet av *investeringsverksamheten under budgetåret 1952/53*, d v s för tillgången och förbrukningen av investeringsmedel under nämnda tidsperiod (i miljoner kronor).

Anslagsrubrik	Tillgängliga medel				Utgifter 1952/53	Behållning vid budget- årets utgång
	Anslags- behåll- ning från före- gående budgetår	Anvisat för budgetåret 1952/53				
		å riks- stat	å tilläggs- stat	Summa		
Bangårdar	0·2	11·3	2·8	14·1	12·0	2·3
Dubbelspårsbyggnader m m	—	17·0	2·0	19·0	19·0	—
Anläggning av industrispår Örn- sköldsvik—Gullänget	1·0	0·8	—	0·8	—	1·8
Ombyggnad till normalspår av lin- jen Forshem—Lidköping—Håkan- torp med Källby—Kinnekleva ..	1·5	2·0	0·7	2·7	2·8	1·4
Ombyggnad till normalspår av lin- jerna Karlskrona—Kristianstad, Karlshamn—Vislanda och Bred- åkra—Växjö	—	—	5·0	5·0	5·0	—
Fortlöpande förstärkning av spår- överbyggnaden	—	16·0	3·5	19·5	19·5	—
Skenfria vägkorsningar m m	0·6	—	—	—	—	0·6
Broar m m	1·4	4·5	—	4·5	5·5	0·4
Husbyggnader	—	11·2	4·0	15·2	15·1	0·1
Signalsäkerhetsanläggningar	1·6	7·1	—	7·1	6·6	2·1
Vägskyddsanläggningar	—	1·8	0·5	2·3	2·3	—
Telefonanläggningar m m	0·4	5·9	—	5·9	5·7	0·6
Anläggningar för elektrisk tågdrift	1·2	10·1	—	10·1	10·7	0·6
Fortsatt elektrifiering	—	17·0	2·0	19·0	19·0	—
Lokstations- och driftverkstadsan- läggningar	2·6	1·1	—	1·1	2·2	1·5
Anläggningar vid huvudverkstäder	0·5	4·5	—	4·5	2·9	2·1
Anläggningar vid förrådsavdel- ningen	0·2	0·6	—	0·6	0·1	0·7
Försvarsberedskap	4·9	8·6	—	8·6	3·8	9·7
Anskaffning av:						
lok och lokomotorer	—	48·8	—	48·8	46·5	2·3
motorvagnar och rälsbussar	1·0	17·1	—	17·1	17·8	0·3
person-, resgods- och postvagnar	2·6	11·3	—	11·3	9·7	4·2
godsvagnar	—	36·5	4·5	41·0	41·0	—
Ombyggnad av rullande materiel ..	0·6	8·0	—	8·0	8·3	0·3
Ny tågfärja	—	1·0	—	1·0	—	1·0
Ombyggnad av sjöfartsmateriel ..	—	0·3	—	0·3	0·3	—
Garage- och verkstadsbyggnader ..	0·9	2·0	—	2·0	2·8	0·1
Anskaffning av bilmateriel	0·3	10·5	—	10·5	9·3	1·5
Förvärv av billinjer	0·5	2·0	—	2·0	1·8	0·7
Inventarier m m	2·1	9·3	—	9·3	9·9	1·5
Statens järnvägars dispositions- anslag	0·8	11·0	1·0	12·0	10·6	2·2
Summa	24·9	277·3	26·0	303·3	290·2	38·0

Såsom framgår av denna sammanställning, i vilken icke medtagits den jämlikt Kungl Maj:ts beslut den 17 oktober 1952 kvarstående men ej till någon del utnyttjade behållningen, cirka 226 000 kronor, å det för budgetåret 1949/50 anvisade anslaget till elektrifiering av linjen Varberg—Borås—Herrljunga—Uddevalla—Strömstad med Smedberg—Lysekil liksom icke heller vissa anslag av finansiell natur, utgjorde summan av för budgetåret 1952/53 tillgängliga medel, d v s den vid budgetårets ingång kvarstående behållningen å tidigare medelsanvisningar jämte för budgetåret — å den ordinarie riksstaten och tilläggsstat — anvisade investeringsanslag 328,2 miljoner kronor. I brev den 10 april 1953 har Kungl Maj:t föreskrivit att statens järnvägars ifrågavarande investeringsanslag budgetåret 1952/53 finge belastas med ett sammanlagt belopp av högst 311 miljoner kronor. De under budgetåret redovisade investeringsutgifterna belöpte sig i verkligheten till 290,2 miljoner kronor, d v s understego den fastställda investeringsramen med omkring 20 miljoner kronor. Vid budgetårets utgång kvarstod sålunda en anslagsbehållning av 38,0 miljoner kronor.

Vad därefter angår *investeringsverksamheten under budgetåret 1953/54* står för dess finansiering till styrelsens förfogande dels nyssnämnda behållning, dels av 1953 års riksdag för sagda budgetår beviljade anslag, vilka fränsett anslag av finansiell natur belöpa sig till sammanlagt 368,2 miljoner kronor eller alltså totalt 406,2 miljoner kronor. Medelsförbrukningen, som i och för upprättande av riksdagspetitan för ifrågavarande budgetår beräknades komma att belöpa sig till sammanlagt 384,6 miljoner kronor, har vid nu, ett år senare företagen översyn av de då långt i förväg uppgjorda och på grund härav självfallet i viss mån preliminära arbets- och anskaffningsprogrammen uppskattats till 344,5 miljoner kronor. Av efterföljande tabell framgår, huru tillgången och den sålunda beräknade förbrukningen av investeringsmedel fördela sig på de olika anslagsrubrikerna.

Anslagsrubrik	Tillgängliga medel		Beräknade utgifter 1953/54	Beräknad behållning vid budgetårets utgång
	Anslagsbehållning från föregående budgetår	Anvisat för budgetåret 1953/54		
Bangårdar	2·3	15·5	16·3	1·5
Dubbelspårsbyggnader m m	—	22·0	22·0	—
Anläggning av industrispår Örnsköldsviks västra—Gullänget	1·8	2·2	1·0	3·0
Ombyggnad till normalspår av linjen Forshem—Lidköping—Håkantorps med Källby—Kinnekleva	1·4	3·3	4·7	—
Ombyggnad till normalspår av linjerna Karlskrona—Kristianstad, Karlshamn—Vislanda och Bredåkra—Växjö	—	12·0	12·0	—
Fortlöpande förstärkning av spåröverbyggnaden	—	22·0	21·0	1·0
Skenfria vägkorsningar m m	0·6	—	0·1	0·5
Broar m m	0·4	7·5	7·9	—
Husbyggnader	0·1	18·3	14·0	4·4
Signalsäkerhetsanläggningar	2·1	9·1	7·0	4·2
Vägskyddsanläggningar	—	2·5	2·5	—
Telefonanläggningar m m	0·6	8·9	7·4	2·1
Anläggningar för elektrisk tågdrift	0·6	13·2	13·3	0·5
Fortsatt elektrifiering	—	25·0	22·7	2·3
Lokstations- och driftverkstadsanläggningar..	1·5	6·0	5·5	2·0
Anläggningar vid huvudverkstäder	2·1	7·7	5·3	4·5
Anläggningar vid förrådsavdelningen	0·7	1·1	1·7	0·1
Försvarsberedskap	9·7	2·0	4·3	7·4
Anskaffning av:				
lok och lokomotorer	2·3	54·0	48·4	7·9
motorvagnar och rälsbussar	0·3	24·0	22·1	2·2
person-, resgods- och postvagnar	4·2	12·2	16·4	—
godsvagnar	—	43·5	42·4	1·1
Ombyggnad av rullande materiel	0·3	10·7	9·0	2·0
Ny tågfarja	1·0	5·0	—	6·0
Ombyggnad av sjöfartsmateriel	—	0·2	0·2	—
Garage- och verkstadsbyggnader	0·1	3·0	2·9	0·2
Anskaffning av bilmateriel	1·5	10·5	8·0	4·0
Förvärv av billinjer	0·7	3·0	3·7	—
Inventarier m m	1·5	9·8	10·5	0·8
Statens järnvägars dispositionsanslag	2·2	14·0	12·2	4·0
Summa	38·0	368·2	344·5	61·7

Den för innevarande budgetår sålunda beräknade medelförbrukningen överstiger med 33,5 miljoner kronor den av Kungl Maj:t i brev den 24 april 1953 för samma budgetår fastställda investeringsramen, högst 311 miljoner kronor. Därest investeringsverksamheten i alla delar skulle komma att bedrivas i enlighet med nu verkställda förhandsberäkningar, skulle därför erfordras en i motsvarande mån vidgad investeringsram. Styrelsen anser sig emellertid icke för närvarande böra framställa yrkande härom utan avser att i avvaktan på utvecklingen tillsvidare inrikta sig på att hålla den enligt ovan fastställda investeringsramen.

I fråga om den planerade *investeringsverksamheten under budgetåret 1954/55* får styrelsen anföra följande.

Såsom framhållits i tidigare petitaskrivelser förefinnes vid statens järnvägar ett betydande, alltsedan 1940-talet uppdämt investeringsbehov, avseende arbeten och anskaffningar av mycket skiftande natur. Närmare redogörelse för arten av dessa investeringsobjekt har lämnats i 1953 års statsverksproposition, bilaga 27, kapitalbudgeten (sid 50), vartill torde få hänvisas.

Den långtidsplan, som upprättats för statens järnvägars investeringsverksamhet under budgetåren 1950/51—1959/60 och som redovisats i 1950 års statsverksproposition, bilaga 26, bihanget, upptog ett vid 1948 års prisnivå beräknat genomsnittligt årligt investeringsbehov av 230 miljoner kronor. Statens järnvägars investeringar under de hittills tilländalupna tre åren av tioårsperioden — budgetåren 1950/51—1952/53 — har emellertid icke haft den omfattning, som för dessa år förutsatts i planen, utan ligga volymmässigt omkring 20 procent lägre.

Vid utarbetande av investeringsprogrammet för nästa budgetår har styrelsen i första hand medtagit sådana av riksdagen redan beslutade arbeten och anskaffningar, vilka beräknas föranleda utgifter under budgetåret. Nya investeringsobjekt ha medtagits efter angelägenhetsgrad med huvudvikten lagd vid sådana investeringar, som äro betingade ur säkerhetssynpunkt eller som äro ägnade att medföra rationaliseringsvinster och sålunda nedbringa de starkt ökade driftkostnaderna. Vidare har styrelsen i programmet sökt bereda plats för en del arbeten och anskaffningar, som ansetts erforderliga för höjande av statens järnvägars transportkapacitet eller för eliminerande av — även i nuvarande trafikläge — trånga sektioner (»flaskhalsar»). I och för sig önskvärda eller rent av behövliga standardhöjningar ha däremot i flertalet fall måst lämnas utanför det nu aktuella programmet.

I efterföljande sammanställning har angivits den enligt ovan angivna principer beräknade medelförbrukningen och det på grundval därav fixerade anslagsbehovet för budgetåret 1954/55 (miljoner kronor).

	Beräknad		
	anslags- behåll- ning från bud- getåret 1953/54	medels- förbruk- ning 1954/55	Anslags- behov 1954/55
A. Byggnader och anläggningar.			
1. Bangårdar	1·5	14·0	12·5
2. Dubbelspårsbyggnader och linjeomläggningar	—	22·0	22·0
3. Anläggning av industrispår Örnsköldsvik—Gullänget	3·0	2·0	—
4. Ombyggnad till normalspår av linjen Fors- hem—Lidköping—Håkantorp med Källby— Kinnekleva	—	1·0	1·0
5. Ombyggnad till normalspår av linjerna Karlskrona—Kristianstad, Karlshamn—Vis- landa och Bredåkra—Växjö	—	14·0	14·0
6. Fortlöpande förstärkning av spåröverbygg- naden	1·0	25·0	24·0
7. Skenfria vägkorsningar m m	0·5	0·1	—
8. Broar m m	—	6·9	6·9
9. Husbyggnader	4·4	14·4	10·0
10. Signalsäkerhetsanläggningar	4·2	7·6	3·4
11. Vägskyddsanläggningar	—	4·3	4·3
12. Telefonanläggningar m m	2·1	8·1	6·0
13. Anläggningar för elektrisk tågdrift	0·5	13·2	12·7
14. Fortsatt elektrifiering av statsbanenätet ..	2·3	20·8	18·5
15. Lokstations- och driftverkstadsanläggningar	2·0	7·9	5·9
16. Anläggningar vid huvudverkstäder	4·5	4·6	0·1
17. Anläggningar vid förrådsavdelningen	0·1	3·4	3·3
Summa byggnader och anläggningar	26·1	169·3	144·6
B. Försvarsberedskap	7·4	5·4	—
C. Rullande materiel.			
1. Anskaffning av lok och lokomotorer	7·9	40·9	33·0
2. Anskaffning av motorvagnar och rälsbussar	2·2	27·8	25·6
3. Anskaffning av person-, resgods- och post- vagnar	—	7·9	7·9
4. Anskaffning av godsvagnar	1·1	43·5	42·4
5. Ombyggnad av rullande materiel	2·0	13·1	11·1
Summa rullande materiel	13·2	133·2	120·0
D. Sjöfartsmateriel.			
1. Ny tågfärja	6·0	—	—
2. Ombyggnad av sjöfartsmateriel	—	0·8	0·8
Summa sjöfartsmateriel	6·0	0·8	0·8
E. Biltrafik.			
1. Garage- och verkstadsbyggnader	0·2	3·5	3·3
2. Anskaffning av bilmateriel	4·0	7·0	3·0
3. Förvärv av billinjer	—	2·5	2·5
Summa biltrafik	4·2	13·0	8·8
F. Inventarier m m	0·8	9·5	8·7
G. Statens järnvägars dispositionsanslag	4·0	13·0	9·0
Summa summarum	61·7	344·2	291·9

Såsom framgår av denna sammanställning har styrelsen för budgetåret 1954/55 räknat med en medelsförbrukning av 344,2 miljoner kronor och ett anslagsbehov av 291,9 miljoner kronor. Den sålunda beräknade medelsförbrukningen innebär en minskning med omkring 40 miljoner kronor i förhållande till motsvarande för ett år sedan beräknade medelsförbrukning för innevarande budgetår men överstiger den för samma budgetår av Kungl Maj:t fastställda investeringsramen på högst 311 miljoner kronor med i runt tal 33 miljoner kronor eller 11 procent.

Ehuru en investeringsvolym av den omfattning styrelsen här föreslagit måste anses välmotiverad med hänsyn till statens järnvägars tillstånd och behov, är styrelsen likväl beredd att, om detta av allmänekonomiska skäl skulle anses vara nödvändigt, begränsa investeringarna under nästa budgetår till ett belopp, ej överstigande den för innevarande budgetår fastställda ramen. Att ytterligare i mera avsevärd grad reducera statens järnvägars investeringsvolym bör bli med hänsyn till redan vidtagna dispositioner — igångsatta arbeten och utlagda beställningar — endast i mycket trängande fall komma ifråga.

Till närmare motivering av de föreslagna anslagsbeloppen får styrelsen anföra följande.

A. Byggnader och anläggningar.

1. Bangårdar kronor 12 500 000

Av tidigare anvisade anslag till bangårdar förefanns vid utgången av budgetåret 1952/53 en behållning av 2 269 000 kronor. För budgetåret 1953/54 har till samma ändamål anvisats 15 500 000 kronor, varför 17 769 000 kronor voro disponibla vid sistnämnda budgetårs ingång. Denna summa är behövlig dels för slutförande av redan pågående arbeten, av vilka en del tidigare beräknats bli färdigställda före budgetårets ingång men försenats på grund av viss eftersläpning i materialleveranser och andra orsaker, dels ock för igångsättande av vissa förut anmälda arbeten, till vilka medel anvisats. I syfte att nedbringa den totala investeringsvolymen har styrelsen dock för avsikt att begränsa medelsförbrukningen till 16 269 000 kronor. En anslagsbehållning av 1 500 000 kronor beräknas sålunda komma att förefinnas vid innevarande budgetårs utgång.

För budgetåret 1954/55 förutses en medelsförbrukning av 14 000 000 kronor, varav 4 800 000 kronor för arbeten, som upptagits i tidigare års anslagsäskanden, och 9 200 000 kronor för nya respektive fortsättning av förut anmälda arbeten enligt följande sammanställning:

	Medelsför- brukning un- der budget- året 1954/55 kronor
Utbyggnad av personbangården vid Stockholm C	1 000 000
Fortsatt utbyggnad av uppställningsbangården för personvagnar vid Hagalunds övre	1 000 000
Utbyggnad och mekanisering av rangerbangården i Ånge	1 000 000
Utbyggnad av bangården vid Västerås västra	500 000
Utökning av spårsystemen vid Hallsberg och Degerfors	650 000
Förlängning av mötesspår, anordnande av tredje tågväg och anläggning av nya mötesplatser	600 000
Mindre bangårdsombyggnader och diverse bangårdsanordningar	4 450 000
	Summa 9 200 000

Angivna medelsbehov för utbyggnad av bangårdarna vid Stockholm C, Hagalunds övre och Ånge avser fortsättning av de arbeten, för vilka närmare motivering lämnats i styrelsens den 28 september 1951 ingivna anslags-
äskande för budgetåret 1952/53.

Vagnslasttrafiken över den nyligen utbyggda djuphamnen i Västerås är numera av sådan storleksordning under seglationstiden, att spårordningarna på den till hamnen anslutande bangården vid Västerås västra icke medgiva avveckling av denna trafik på nöjaktigt sätt. Då en ytterligare kraftig trafikökning är att förutse på grund av planerade industri-
anläggningar m m vid hamnen, bör nämnda bangård utbyggas med nya uppställnings- och rangerspår i avsevärd omfattning. Kostnaderna för en första utbyggnadsetapp ha uppskattats till 1 400 000 kronor, varav 500 000 kronor beräknas belöpa sig på budgetåret 1954/55.

På rangerbangården vid Hallsberg är befintligt spårutrymme på den s k infartsgruppen under vissa tider av dygnet otillräckligt för intagande av godstågen. En utökning av spårsystemet bör därför snarast möjligt komma till stånd. Kostnaden härför har uppskattats till 500 000 kronor, varav 300 000 kronor beräknas falla på budgetåret 1954/55. Vid Degerfors kräver den avsevärt stegrade trafik, som föranletts av järnverkets ökade produktionskapacitet, en utvidgning av bangårdens spårsystem för en beräknad kostnad av 750 000 kronor, varav 350 000 kronor beräknas belöpa sig på budgetåret 1954/55.

För fortsatt förlängning av mötesspår och anordnande av tredje tågväg samt anordnande av nya mötesplatser, där så med hänsyn till tågföringen erfordras, anses ytterligare anslagsmedel böra ställas till styrelsens förfogande.

Slutligen erfordras medel dels för sådana smärre bangårdsombyggnader, för vilka kostnaderna tidigare bestritts av statens järnvägars dispositionsanslag, dels ock för diverse bangårdsanordningar, såsom cisternanläggningar för flytande bränsle, vändskivor, vagnvågar och kranar m m samt plattformar, lastkajer och dylikt. Ökningen av diverseposten med 600 000 kronor i förhållande till det för innevarande budgetår beräknade motsvarande beloppet är föranledd av behovet att skaffa ökade lagringsutrymmen för drivmedel för den snabbt växande motordriften vid statens järnvägar.

Med hänsyn till vid ingången av budgetåret 1954/55 förutsedd anslagsbehållning utgör behovet av ytterligare medel sålunda (14 000 000 — 1 500 000 =) 12 500 000 kronor.

Under hänvisning till det anförda får järnvägsstyrelsen hemställa, att Kungl Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till bangårdar för budgetåret 1954/55 anvisa ett investeringsanslag av 12 500 000 kronor.

2. Dubbelspårsbyggnader och linjeomläggningar kronor 22 000 000

För fortsatt anläggning av dubbelspår har för budgetåren 1937/38 t o m 1953/54 anvisats sammanlagt 153 250 000 kronor, varav för innevarande budgetår 22 000 000 kronor. Sistnämnda summa beräknas bli helt behövlig för fullföljande av budgetårets program. Någon behållning å tidigare anvisade anslag förefanns icke vid budgetårets ingång.

Under budgetåret 1952/53 ha linjesträckorna Stjärnhov—Skebokvarn (med undantag för genomfart vid Sparreholm), Floby—Herrljunga, Sävsjö—Stockaryd, Moheda—Alvesta och Blädinge—Vislanda, tillsammans omfattande 63 km banlängd, öppnats för dubbelspårstrafik. Det har sålunda visat sig möjligt att färdigställa dubbelspårssträckor snabbare än som förutsågs i föregående års petitaskrivelse — 63 mot där uppgivna 44 km. Under innevarande budgetår beräknas ytterligare 40 km kunna färdigställas för dubbelspårstrafik, nämligen genomfart vid Sparreholm, Stockaryd—Rörvik, Lidnäs—Moheda, Herrljunga—Vårgårda och Örebro—Hovsta. Därefter återstå å linjen Stockholm—Göteborg 73 och å linjen Katrineholm—Malmö 124 km enkelspårssträckor.

Såsom styrelsen framhöll i sin föregående år ingivna anslagsframställning, är det ur tågförings- och andra synpunkter synnerligen angeläget, att sistnämnda båda huvudlinjer bli i sin helhet utbyggda för dubbelspårstrafik i något snabbare takt än som tidigare beräknats. Vid oförändrad prisnivå skulle härför krävas en anslagsökning med cirka 3 000 000 kronor per år i jämförelse med det för budgetåret 1952/53 beräknade medelsbehovet. Styrelsen äskade i anslutning härtill för innevarande budgetår ett anslag av 22 000 000 kronor, vilket belopp — såsom ovan angivits — även an-

visats. För arbetenas fortsatta bedrivande i oförändrad omfattning och enligt uppgjort arbetsprogram, som förutom göteborgs- och malmölinjerna även avser bandelen Örebro—Frövi, erfordras för budgetåret 1954/55 ett anslagsbelopp av samma storleksordning som för innevarande budgetår eller 22 000 000 kronor.

Styrelsen hemställer sålunda, att Kungl Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till dubbelspårsbyggnader och linjeomläggningar för budgetåret 1954/55 anvisa ett investeringsanslag av 22 000 000 kronor.

3. Anläggning av industrispår Örnsköldsviks västra—Gullänget.

För ovannämnda industrispårsanläggning har t o m innevarande budgetår anvisats investeringsanslag med tillhoppa 4 000 000 kronor. De stadsplane-frågor m m inom Örnsköldsviks stad, vilka enligt styrelsens meddelande i föregående års petitaskrivelse hindrat påbörjandet av industrispårsanläggningen, äro ännu icke slutgiltigt lösta. Enligt uppgift från stadens myndigheter beräknas nämnda frågor emellertid inom den närmaste tiden bliva så klarlagda, att arbetet skulle kunna påbörjas. Av denna anledning har styrelsen ansett sig böra räkna med en medelsförbrukning av 1 000 000 kronor under innevarande budgetår och 2 000 000 kronor under budgetåret 1954/55. Ytterligare medelsanvisning för sistnämnda budgetår erfordras sålunda icke.

4. Ombyggnad till normalspår av linjen Forshem—Lidköping—

Håkantorp med Källby—Kinnekleva kronor 1 000 000

För ifrågavarande arbete har t o m budgetåret 1953/54 anvisats investeringsanslag med sammanlagt 8 000 000 kronor, varav 3 288 000 kronor förbrukats före nämnda budgetårs ingång. Vid den översyn av kostnaderna, som i anslutning till nuvarande prisläge verkstälts, har framgått, att totalkostnaden för ombyggnadsarbetet å linjen Forshem—Lidköping—Håkantorp, som till huvudsaklig del förutses bliva slutfört under nu löpande budgetår, kan beräknas till 9 000 000 kronor. Häri innefattas således icke det medelsbehov, som eventuellt kan bliva erforderligt för breddning av den till linjen Forshem—Lidköping anslutande bandelen Källby—Kinnekleva, vilken jämlikt beslut av 1951 års riksdag skall ombyggas till normalspår. Styrelsen erinrar om att Kungl Maj:t, sedan fråga om bandelens nedläggande väckts genom interpellation vid 1953 års riksdag, genom Kungl brev den 24 april 1953 angående vissa av riksdagen för budgetåret 1953/54 anvisade anslag för statens järnvägar m m anbefallt järnvägsstyrelsen att till Kungl Maj:t inkomma med förnyad utredning och förslag rörande erforderliga åtgärder beträffande bandelen Källby—Kinnekleva. Den sålunda anbefallda utredningen har ännu icke slutförts, och styrelsen är därför icke beredd att

redan nu taga ställning till frågan, vilken trafikeringsform som bör väljas för tillgodoseende av transportbehovet inom nämnda bandels trafikområde. I avvaktan på denna utrednings färdigställande komma några arbeten för breddning ej att företagas.

För slutlig likvidering av kostnaderna erfordras sålunda ytterligare 1 000 000 kronor, varför styrelsen hemställer, att Kungl Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för ombyggnad till normalspår av bandelen Forshem—Lidköping—Håkantorp med Källby—Kinnekleva anvisa ett investeringsanslag av 1 000 000 kronor.

5. Ombyggnad till normalspår av linjerna Karlskrona—Kristianstad, Karlshamn—Vislanda och Bredåkra—Växjö . . . kronor 14 000 000

För ombyggnad till normalspår av bandelar inom det sk blekingenätets järnvägar har to m innevarande budgetår anvisats investeringsanslag med tillhopa 17 000 000 kronor. Härav voro 5 000 000 kronor förbrukade före budgetårets ingång. Utöver de av statens järnvägar bedrivna arbetena, som representeras av sistnämnda belopp, har genom arbetsmarknadsstyrelsens försorg utförts och bekostats terrasseringsarbeten m m i betydande omfattning.

I sitt under föregående år ingivna anslagsäskande framhöll styrelsen, att det ur järnvägssynpunkt vore angeläget, att breddningsarbetet på linjen Kristianstad—Karlskrona bedreves i en takt, som befundes lämplig ur drift- och byggnadsteknisk synpunkt utan att dock förorsaka några merkostnader. Denna del av ombyggnadsprogrammet ansågs — med reservation för vissa förhållanden med avseende på linjedragningen genom städerna Karlshamn och Ronneby — kunna genomföras på relativt kort tid, förslagsvis fyra år. För fullföljande av detta program beträffande sträckan Kristianstad—Karlskrona samt jämväl för bedrivande av ombyggnadsarbetena å bandelen Karlshamn—Vislanda i den utsträckning, som kan finnas lämplig och möjlig, beräknar styrelsen för budgetåret 1954/55 ett medelsbehov av 14 000 000 kronor. Härvid förutsattes att arbetsmarknadsstyrelsen även i fortsättningen ombesörjer och bekostar sådana arbeten, som hittills utförts i dess regi.

I det uppgivna medelsbehovet för nästa budgetår ingår 1,2 miljoner kronor, avsedda att under vissa förutsättningar kunna disponeras för en eventuell ombyggnad till normalspår av den 14,4 km långa bandelen Sölvesborg—Hörviken, beträffande vilken bandel beslut om breddning ännu icke fattats av riksdagen. Styrelsen har för avsikt att, sedan nu pågående undersökningar av sambörande vägfrågor slutförts, återkomma med ett definitivt ställningstagande. Därest en breddning ej anses böra komma i fråga, varvid

en nedläggning av järnvägstrafiken är det närmaste alternativet, bör enligt styrelsens mening beloppet användas för ett motsvarande snabbare genomförande av huvudlinjens breddning.

I sina föregående år ingivna petita hemställde styrelsen — under hänvisning till att ombyggnadsarbetena å blekingenätet dels till ej ringa del vore att betrakta som beredskapsarbeten till motverkande av arbetslöshet, dels icke vore räntabla — att Kungl Maj:t måtte föreslå riksdagen att å driftbudgeten anvisa erforderligt belopp för avskrivning av det för arbetena av styrelsen för budgetåret 1953/54 samtidigt äskade investeringsanslaget. Det sålunda framförda förslaget om avskrivningsanslag föranledde emellertid icke någon åtgärd från Kungl Maj:ts sida. Då styrelsen med hänsyn till statens järnvägars ansträngda ekonomiska läge anser det nödvändigt, att ombyggnadskostnaderna bestridas på sådant sätt att de icke öka statens järnvägars räntepliktiga kapital, anser sig styrelsen böra ånyo framföra kravet på att erhålla avskrivningsanslag för ifrågavarande ändamål.

Under åberopande av vad sålunda anförts får järnvägsstyrelsen hemställa, att Kungl Maj:t måtte föreslå riksdagen anvisa

dels å kapitalbudgeten till ombyggnad till normalspår av linjerna Karlskrona—Kristianstad, Karlshamn—Vislanda och Bredåkra—Växjö ett investeringsanslag av 14 000 000 kronor,

*dels å driftbudgeten till avskrivning av såväl nyssnämnda belopp som tidigare för ändamålet anvisade investeringsanslag å tillhopa 17 000 000 kronor
31 000 000 kronor.*

6. Fortlöpande förstärkning av spåröverbyggnaden kronor 24 000 000

För innevarande budgetår har till ovan angivna ändamål anvisats ett investeringsanslag av 22 000 000 kronor. Å tidigare anvisade anslag förefanns vid budgetårets ingång ingen behållning. I investeringsbegränsande syfte avser styrelsen att av det för budgetåret anvisade anslagsbeloppet icke taga i anspråk mer än 21 000 000 kronor. En behållning av 1 000 000 kronor är sålunda att förutse vid budgetårets utgång.

För budgetåret 1954/55 beräknas för det fortlöpande utbytet av förslitna räler och därmed sammanhängande arbeten ett medelsbehov av 20 000 000 kronor. Därjämte erfordras 5 000 000 kronor till inläggning av underläggsplattor på vissa bandelar. Dylik spår förstärkning, som bl a medför minskade spårunderhållskostnader, har även tidigare utförts i viss utsträckning dels i samband med rälsutbyten, dels ock i anslutning till det fortlöpande spårunderhållet. Med hänsyn till nu förutsebar möjlighet att till rimligt pris erhålla underläggsplattor i större kvantiteter är det styrelsens avsikt

att i väsentligt ökad takt genomföra den förbättring av spåret, som inläggningen av underläggsplattor innebär. I anslutning till en för ändamålet upprättad tioårsplan har styrelsen beräknat att under budgetåret 1954/55 inlägga 900 000 stycken underläggsplattor i spår exklusive sådana som inläggas i samband med rälsutbyten. Kostnaden härför beräknas till 5 000 000 kronor.

Med hänsyn till förutsedd anslagsbehållning utgör det totala anslagsbehovet sålunda (25 000 000 — 1 000 000 =) 24 000 000 kronor.

Under hänvisning till det anförda får styrelsen hemställa, att Kungl Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till fortlöpande förstärkning av spåröverbyggnaden för budgetåret 1954/55 anvisa ett investeringsanslag av 24 000 000 kronor.

8. Broar m m kronor 6 900 000

Vid utgången av budgetåret 1952/53 förefanns en behållning av 409 000 kronor å tidigare anvisade anslag till broar m m. För innevarande budgetår har för ändamålet anvisats 7 500 000 kronor. Sammanlagda medelstillgången vid budgetårets ingång uppgick sålunda till 7 909 000 kronor, vilket belopp beräknas helt åtgå under budgetåret för pågående eller planerade arbeten.

För budgetåret 1954/55 förutses ett medelsbehov av 6 900 000 kronor. Häri ingår statens järnvägars andel av kostnaderna för de nya trafikförbindelserna mellan Tegelbacken och Södermalm i Stockholm med 1 500 000 kronor. För övriga angelägna broarbeten, av vilka må nämnas fortsatt anläggning av ny bro över Indalsälven på linjen Bräcke—Långsele samt om- och tillbyggnad av bro över Gavleån i Gävle, erfordras 4 500 000 kronor. Slutligen har i medelsbehovet inräknats 900 000 kronor för anläggning av ny järnvägsbro över Lidan vid Lidköping i ersättning för bro, som raserats vid översvämning. Enligt riksdagens i skrivelse den 9 maj 1950 (nr 162) meddelade beslut skola kostnaderna för denna broanläggning bestridas från anslaget till broar m m, vilket efter beslut av Kungl Maj:t eventuellt kan förstärkas med medel från statens järnvägars dispositionsanslag. Då anvisade investeringsanslag till broar m m icke voro tillräckliga för täckande jämväl av kostnaden för ifrågavarande broarbete, hemställde styrelsen i skrivelse till Kungl Maj:t den 16 april 1953 om medgivande att för ändamålet taga i anspråk 900 000 kronor av statens järnvägars dispositionsanslag. Genom beslut den 22 maj 1953 har Kungl Maj:t bemyndigat järnvägsstyrelsen att av dispositionsanslaget taga i anspråk nämnda belopp men har samtidigt föreskrivit, att beloppet ifråga skall er-

sättas av det för budgetåret 1953/54 anvisade investeringsanslaget till broar m m. Enär sistnämnda anslag är helt behövt för andra angelägna broarbeten, av vilka de flesta igångsatts redan före budgetårets ingång, erfordras för bron över Lidan en medelsanvisning av 900 000 kronor.

I anslutning till förestående hemställer styrelsen, att Kungl Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till broar m m för budgetåret 1954/55 anvisa ett investeringsanslag av 6 900 000 kronor.

9. Husbyggnader kronor 10 000 000

Av tidigare anvisade anslag till husbyggnader förefanns vid utgången av budgetåret 1952/53 en behållning av 99 000 kronor. Tillsammans med det för budgetåret 1953/54 anvisade anslaget, 18 300 000 kronor, stå sålunda 18 399 000 kronor till förfogande för innevarande budgetår. Denna summa skulle vara erforderlig för att kunna fullfölja pågående husbyggnadsarbeten och igångsätta vissa nya sådana, vilka upptagits i tidigare års petitaskrivelser. På grund av anbefalld begränsning av den totala investeringsvolymen nödgas styrelsen dock tyvärr företaga en ytterligare förskjutning av det i förhållande till förhandenvarande behov redan förut starkt beskurna arbetsprogrammet och beräknar i anslutning härtill en medelsförbrukning av 13 999 000 kronor under nu löpande budgetår. En anslagsbehållning av 4 400 000 kronor är av denna anledning att förutse vid budgetårets utgång.

Förenämnda förskjutning av arbetsprogrammet medför, att detta under budgetåret 1954/55 till övervägande del måste inriktas på arbeten, som styrelsen upptagit i tidigare års petitaskrivelser. Av den till 14 400 000 kronor beräknade medelsförbrukningen under sistnämnda budgetår hänför sig sålunda 7 650 000 kronor till förut anmälda arbeten, medan 6 750 000 kronor avser nya arbeten enligt följande sammanställning.

	Medelsför- brukning un- der budget- året 1954/55 kronor
Tillbyggnad av ilgodsmagasinet i Göteborg samt uppförande av nytt godsmagasin i Oskarshamn	600 000
Nya bostadshus	1 000 000
Förbättring av statens järnvägars bostadsbestånd	2 000 000
Diverse mindre husbyggnadsarbeten	3 150 000
	Summa 6 750 000

Ilgodsmagasinet i Göteborg är otillräckligt för där förekommande godsmängd och medger icke en personalbesparande rationalisering av transportarbetet. En tillbyggnad, som även bör inrymma tidsenliga personallokaler, måste därför komma till stånd utan längre dröjsmål. Kostnaden härför har beräknats till 750 000 kronor, varav 500 000 kronor belöpa sig på budgetåret 1954/55. I Oskarshamn erfordras ett nytt godsmagasin i ersättning för det nuvarande, alltför otillräckliga och bristfälliga magasinet. Kostnaden härför beräknas till 225 000 kronor, varav 100 000 kronor beräknas falla på nästa budgetår.

För uppförande av nya bostadshus, där detta med hänsyn till tjänstens krav är oundgängligen nödvändigt, anses liksom tidigare visst belopp böra ställas till förfogande. Likaledes erfordras anslagsmedel för den fortsatta förbättring av statens järnvägars bostadsbestånd, som sedan ett flertal år tillbaka bedrivits i begränsad omfattning.

Slutligen erfordras till diverse mindre husbyggnadsarbeten, för vilka kostnaderna tidigare bestritts av statens järnvägars dispositionsanslag och som huvudsakligen avse förbättring och modernisering av tjänste- och personallokaler samt uppförande eller utökning av mindre förråds- och verkstadsbyggnader m m ett belopp av 3 150 000 kronor.

Med hänsyn till förutsedd behållning å tidigare anvisade medel utgör behovet för nästa budgetår av ytterligare medel för nu ifrågavarande ändamål (14 400 000 — 4 400 000 =) 10 000 000 kronor.

Under åberopande av det anförda får styrelsen hemställa, att Kungl Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till husbyggnader för budgetåret 1954/55 anvisa ett investeringsanslag av 10 000 000 kronor.

10. Signalsäkerhetsanläggningar kronor 3 400 000

Till signalsäkerhetsanläggningar har för budgetåret 1953/54 anvisats 9 100 000 kronor. Behållningen å anslaget den 30 juni 1953 utgjorde 2 099 000 kronor. Av sålunda disponibla medel, tillhopa 11 199 000 kronor, beräknas vid utgången av nu löpande budgetår kvarstå en behållning på 4 200 000 kronor. Anledningen härtill är till stor del den, att tillgängliga byggnadsresurser i betydande omfattning ansetts böra avdelas för att utföra med hänsyn till den stigande olycksfallsfrekvensen ytterst angelägna vägskyddsanläggningar vid plankorsningar mellan järnväg och väg.

För budgetåret 1954/55 beräknas medelförbrukningen till 7 600 000 kronor, varav 3 780 000 kronor för arbeten påbörjade budgetåret 1952/53 eller tidigare, 2 750 000 kronor för arbeten, som påbörjats eller äro avsedda att påbörjas innevarande budgetår, samt 1 070 000 kronor för nya arbeten, som äro planerade att påbörjas budgetåret 1954/55 och som totalt beräknas kosta 4 300 000 kronor. Häri ingår bl a säkerhetsanläggning för Kristianstads bangård och en sk CTC-anläggning, avsedd att möjliggöra omställning av växlar och signaler på ett flertal stationer utefter en linjesträcka från en central punkt, varifrån också tågen på sträckan kunna dirigeras enbart med signalernas hjälp. På starkt trafikerade enkelspårssträckor vinnes härigenom ökad säkerhet, smidigare tågköring och möjlighet att i kapacitetshöjande syfte inrätta nya mötesplatser för tåg utan att dessa platser behöva bemannas. Det blir också möjligt att, då omständigheterna i övrigt äro gynnsamma, använda personal på nu bemannade mötesplatser för andra ändamål. Vidare ingå i beloppet säkerhetsanläggningar på stationer å de under breddning varande smalspårsbanorna samt diverse andra anläggningar, bl a utfartssignaler.

Under hänvisning till det ovan anförda får styrelsen hemställa, att Kungl Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till signalsäkerhetsanläggningar för budgetåret 1954/55 anvisa ett investeringsanslag av 3 400 000 kronor.

11. Vägskyddsanläggningar kronor 4 300 000

För budgetåret 1953/54, vid vars ingång icke kvarstod någon behållning å tidigare för ändamålet anvisade medel, har till vägskyddsanläggningar anvisats 2 500 000 kronor, som i sin helhet beräknas bliva förbrukade under budgetåret.

Under budgetåret 1954/55 förutses en medelförbrukning av 4 300 000 kronor. Beloppet, som till sin storlek betingas av å ena sidan den allttjämt växande landsvägstrafiken, å andra sidan statens järnvägars möjligheter att fullfölja utbyggnaden av anläggningar av detta slag, utgör summan av kostnader för anläggningar, som dels påbörjats budgetåret 1952/53 eller tidigare, 1 500 000 kronor, dels påbörjats eller äro avsedda att påbörjas innevarande budgetår 1 650 000 kronor, dels slutligen äro planerade att påbörjas budgetåret 1954/55, 1 150 000 kronor.

I anslutning till det ovan anförda får järnvägsstyrelsen hemställa, att Kungl Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till vägskyddsanläggningar för budgetåret 1954/55 anvisa ett investeringsanslag av 4 300 000 kronor.

12. Telefonanläggningar m m kronor 6 000 000

För budgetåret 1953/54 har för detta ändamål anvisats 8 900 000 kronor. Dessutom kvarstod vid budgetårets ingång en behållning av 584 000 kronor å tidigare anvisade anslag. Medelstillgången under det nu löpande budgetåret utgör alltså 9 484 000 kronor, medan den häremot svarande medelsförbrukningen beräknas uppgå till 7 434 000 kronor. En behållning av 2 050 000 kronor synes sålunda vara att påräkna vid ingången av budgetåret 1954/55.

Den på sistnämnda budgetår belöpande kostnaden beräknas till sammanlagt 8 050 000 kronor, varav 2 220 000 kronor för arbeten som påbörjats budgetåret 1952/53 eller tidigare, 4 120 000 kronor för arbeten som påbörjats eller beräknas komma att påbörjas innevarande budgetår samt 1 710 000 kronor för under budgetåret 1954/55 planerade nya arbeten. Anslagsbehovet för budgetåret 1954/55 beräknas sålunda till (8 050 000 — 2 050 000 =) 6 000 000 kronor.

Av ovannämnda 2 220 000 kronor utgör 1 520 000 kronor statens järnvägars andel i kostnaden för en med telegrafverket gemensam kabel på delsträckan Boden-Murjek, vilken kabel ingår som led i den fortsatta utbyggnaden av telefonkabel på sträckan Boden—Riksgränsen. Anslagsmedel motsvarande telegrafverkets kostnadsandel för kabeln har begärts i telegrafstyrelsens skrivelse angående anslagsmedel för budgetåret 1954/55. En förutsättning för kabelns tillkomst är sålunda att båda de berörda statsverkens anslagsäskanden i detta avseende beviljas. Om så ej blir fallet, måste den fortsatta utbyggnaden av telefonkabeln uppskjutas, varvid det för statens järnvägars del äskade beloppet kan minskas med förut angivna 1 520 000 kronor.

Totalkostnaden för de nya arbeten, som äro planerade att igångsättas budgetåret 1954/55, beräknas till 5 410 000 kronor. Arten och omfattningen av dessa arbeten framgår av följande sammanställning.

	Total kostnad kronor	Härav för budget- året 1954/55 kronor
Fortsatt utbyggnad av ny kabel Stockholm—Göteborg	1 000 000	300 000
Diverse smärre kabelarbeten	100 000	100 000
» » blankledningsarbeten	320 000	90 000
Komplettering av förstärkare m m	130 000	80 000
Bärfrekvensförbindelser	250 000	80 000
Fjärrskrifförbindelser	490 000	90 000
Automatväxlar	700 000	300 000
Fjärrautomatisering	1 800 000	450 000
Övrigt	620 000	220 000
Summa	5 410 000	1 710 000

Beträffande angivna arbeten må framhållas följande.

Såsom styrelsen anmält i sina skrivelser angående anslag till nya byggnader och anläggningar för budgetåren 1947/48 och 1953/54, äro de gamla telefonkablarna från Stockholm till Göteborg och Malmö otillräckliga med hänsyn till nuvarande telefontrafik. Medel ha anvisats dels för påbörjande av ifrågavarande arbeten samt desammas fortsättning, så att anknytning erhålles till kabel mot Kristinehamn, dels också för en utbyggnad söderifrån med början i Göteborg och slutpunkt i Vara. För fortsatt utbyggnad av ovannämnda kabelsystem bör kabeln framdragas vidare från Vara till Skara såsom en början av den tilltänkta kabeln mot Malmö. Kostnaden för delsträckan Vara—Skara blir för statens järnvägars vidkommande högst 1 000 000 kronor, eventuellt mindre, om såsom troligt är, telegrafverket skall deltaga i arbetet. För budgetåret 1954/55 skulle av totalbeloppet erfordras 300 000 kronor.

Kabel- och blankledningsarbeten samt komplettering av förstärkarsationer erfordras för att anpassa ledningsnätet till aktuella behov.

Nya bärfrekvensförbindelser planeras bli på sträckan Vännäs—Hällnäs, där antalet telefonförbindelser är otillräckligt.

Äldre, för små eller förslitna automatiska och manuella lokala telefonväxlar behöva utbytas till en beräknad sammanlagd kostnad av 700 000 kronor, varav på budgetåret 1954/55 beräknas belöpa sig 300 000 kronor.

Tidigare ha I och VIII samt V distriktens fjärrtelefonförbindelser var för sig automatiserats enligt de riktlinjer, som angåvos i 1940 års telefonkommittés betänkande. Resultaten äro så gynnsamma, att en fortsatt automatisering bör följa enligt i huvudsak samma riktlinjer. Närmast i tur står IV distriktet, enär man härigenom kan sammanknyta de båda ovannämnda områdena. Behovet av en sådan automatisering inom IV distriktet har ökat på grund dels av den nyligen genomförda sammanslagningen av IV och VII distrikten, dels av tillkomsten av telefonkabel på f d Ostkustbanan i samband med dennas elektrifiering. Nämnda kabel gör det nämligen vid en fullständig fjärrautomatisering möjligt att avlasta den äldre och numera klena telefonkabeln Krylbo—Ånge.

Nya fjärrskriftförbindelser avses anordnade för att avlasta de hårt belastade telefonförbindelserna.

Slutligen planeras diverse smärre arbeten, såsom viss komplettering av stationsutrustningarna, anordnande av tågsignalförstärkaranläggningar m m, till en sammanlagd kostnad av 620 000 kronor, varav 220 000 kronor beräknas falla på budgetåret 1954/55.

I anslutning till vad ovan anförts får järnvägsstyrelsen hemställa, att Kungl Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till telefonanläggningar m m för budgetåret 1954/55 anvisa ett investeringsanslag av 6 000 000 kronor.

13. Anläggningar för elektrisk tågdrift kronor 12 700 000

Till anläggningar för elektrisk tågdrift har för budgetåret 1953/54 anvisats 13 200 000 kronor. Den 30 juni 1953 fanns en behållning å anslaget av 534 000 kronor.

Medelsförbrukningen under innevarande budgetår beräknas till 13 234 000 kronor och behållningen vid budgetårets slut således till 500 000 kronor. För budgetåret 1954/55 beräknas medelsförbrukningen till 13 200 000 kronor, och anslagsbehovet för detta budgetår utgör alltså 12 700 000 kronor. Av den för nästa budgetår beräknade medelsförbrukningen avse 7 167 000 kronor arbeten, som igångsatts under föregående budgetår eller tidigare, 2 525 000 kronor arbeten, som beräknas bli igångsatta under budgetåret 1953/54 samt 3 508 000 kronor nya arbeten, som äro planerade att igångsättas under budgetåret 1954/55. Sistnämnda arbeten beräknas kosta totalt 8 905 000 kronor, varav 3 508 000 kronor beräknas belöpa sig på budgetåret 1954/55. Vilka nya arbeten som innefattas i angivna belopp framgår av nedanstående sammanställning.

	Total kostnad kronor	Härav un- der budget- året 1954/55 kronor
Malmbanans norra del, två nya omformarstationer	3 500 000	2 100 000
Två transportabla omformaraggregat	1 800 000	300 000
Ombyggnad av Sköldinge gamla omformarstation till revisionsverkstad för omformaraggregat	300 000	150 000
Förnyelse av automatik- och brytarutrustning i äldre omformaraggregat	1 350 000	135 000
Smärre kraftdistributionsanläggningar	700 000	300 000
Fasta tågvärmearläggningar	105 000	105 000
Smärre kontaktledningsarbeten	250 000	250 000
Förrådslokaler och garage för eldriften	900 000	168 000
Summa	8 905 000	3 508 000

Beträffande de sålunda föreslagna arbetena får styrelsen meddela följande.

I sin skrivelse till Kungl Maj:t den 28 september 1951 rörande anslagsbehovet för budgetåret 1952/53 begärde styrelsen bl a medel till en omformarstation i Kiruna och anmälde samtidigt sin avsikt att återkomma ett följande budgetår med förslag att slutgiltigt slopa enfasssystemet vid Porjus och därmed övergå till omformardrift på hela malmbanan. Härför erfordras ytterligare två inmatningspunkter norr om Kiruna. Den önsk-

värda övergången till omformardrift underlättas nu av andra åtgärder, som måste vidtagas för den planerade ökningen av malmexporten. Vattenfallsstyrelsen har i sin skrivelse till Kungl Maj:t rörande anslagsbehoven för budgetåret 1954/55 även behandlat denna fråga och vissa därmed samhörande anslagsbehov för detta verks del. Såsom framgår av vad vattenfallsstyrelsen i detta sammanhang meddelat bedrivs utredningarna i ärendet gemensamt av järnvägsstyrelsen och vattenfallsstyrelsen. Ehuru dessa utredningar ännu ej äro slutförda, får styrelsen dock anmäla det medelsbehov, som hänför sig till statens järnvägar. Kostnaden för de båda tillkommande omformarstationerna jämte fast elektrisk utrustning har sålunda beräknats till 3 500 000 kronor, varav 2 100 000 kronor beräknas belöpa sig på budgetåret 1954/55. Om stationerna insprängas i berg, vilket i varje fall synes böra diskuteras, tillkommer en kostnad av 2 400 000 kronor. Denna merkostnad är emellertid nu ej medtagen.

För de nya omformarstationerna på malmbanan erfordras fyra nya omformaraggregat om vardera 4000 kVA till en sammanlagd totalkostnad av 3 600 000 kronor. För närvarande behöva emellertid endast två av dessa nybeställas. Till förskotts betalning för dessa erfordras under kommande budgetår 300 000 kronor.

Ovan angivna medelsbehov för övergång till omformardrift på hela malmbanan upptages under förutsättning att den pågående utredningen visar, att projektet bör genomföras. Blir så icke fallet och anslagen till följd därav obehövlige, kommer styrelsen att sedermera under hösten lämna meddelande härom.

Arbetet med revision av de transportabla omformaraggregaten har i och med dessas stigande ålder blivit av sådan omfattning, att det synes böra utföras i en speciell revisionsverkstad. En lämplig lokal härför finnes i den omformarstation vid Sköldinge, som blivit frigjord genom att ny omformarstation anordnats där. Ombyggnad av lokalen beräknas kosta 300 000 kronor, varav 150 000 kronor beräknas falla på budgetåret 1954/55.

De äldsta transportabla omformaraggregaten äro nu i behov att få den elektriska instrumenteringen moderniserad. Samtidigt böra de ombyggas så, att de i likhet med de större omformaraggregaten på 4000 kVA kunna användas i fjärrstyrda omformarstationer. Ombyggnaden bör i första hand omfatta tio omformaraggregat.

För anpassning av anläggningarna till aktuella behov samt för höjning av driftsäkerheten och minskning av olycksfallsrisker etc erfordras vissa medel, vilka redovisas under rubrikerna »smärre kraftdistributionsanläggningar», »fasta tågvärmeanläggningar» samt »smärre kontaktledningsarbeten».

Slutligen erfordras för eldriftens landsvägsfordon garagebyggnader samt utökade förrådsutrymmen. En total kostnad av 900 000 kronor har

upptagits härför, varav dock endast 168 000 kronor beräknas falla på budgetåret 1954/55.

Under hänvisning till det ovan anförda får järnvägsstyrelsen hemställa, att Kungl Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till anläggningar för elektrisk tågdrift för budgetåret 1954/55 anvisa ett investeringsanslag av 12 700 000 kronor.

14. Fortsatt elektrifiering av statsbanenätet kronor 18 500 000

Av de vid vårriksdagarna 1950 och 1952 beslutade elektrifieringarna färdigställdes linjen Gävle—Söderhamn—Kilafors i mars månad innevarande år. För närvarande pågå eller förberedas elektrifieringsarbeten å linjerna Alvesta—Karlskrona med Emmaboda—Kalmar, Hässleholm—Kristianstad, Ludvika—Tillberga—Sala, Söderhamn—Sundsvall, Sundsvall—Härnösand och Härnösand—Långsele. Linjen Alvesta—Karlskrona med Emmaboda—Kalmar väntas i sin helhet kunna öppnas för eldrift omkring den 1 april 1955, delsträckan Alvesta—Växjö eventuellt något tidigare.

Hittills beslutade arbeten beräknas taga statens järnvägars nuvarande elektrifieringskapacitet helt i anspråk även under budgetåret 1954/55. Med hänsyn härtill föreligger ur statens järnvägars synpunkt intet behov att under nästkommande budgetår påbörja nya elektrifieringar. Det har vidare ansetts angeläget att i samband med den allmänna översyn av elektrifieringsprogrammet, som styrelsen omnämnt i sin skrivelse till Kungl Maj:t den 25 september 1952 rörande anslagsbehovet för innevarande budgetår, undersöka, om dieseldrift vid någon eller några av de för elektrifiering tidigare ifrågasatta bandelarna kan ställa sig förmånligare än eldrift. En grundlig sådan undersökning torde emellertid ej kunna färdigställas förrän under nästkommande år. Järnvägsstyrelsen har därför ansett det lämpligt att i avvaktan på en kalkyl för dieseldrift låta anstå till hösten 1954 med framläggandet av det översedda elektrifieringsprogrammet.

För budgetåret 1953/54 har till fortsatt elektrifiering anvisats 25 000 000 kronor. Vid budgetårets ingång kvarstod ingen behållning å tidigare anvisade medel. Av anslaget för budgetåret 1953/54 beräknas vid budgetårets slut återstå 2 300 000 kronor. Medelsförbrukningen under nästkommande budgetår beräknas till 20 800 000 kronor. Det för budgetåret 1954/55 erforderliga anslaget utgör således 18 500 000 kronor.

Under hänvisning till det ovan anförda får järnvägsstyrelsen hemställa, att Kungl Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till fortsatt elektrifiering av statsbanenätet för budgetåret 1954/55 anvisa ett investeringsanslag av 18 500 000 kronor.

15. Lokstations- och driftverkstadsanläggningar kronor 5 900 000

Av tidigare anvisade anslag till lokstations- och driftverkstadsanläggningar förefanns vid utgången av budgetåret 1952/53 en behållning av 1 460 000 kronor. Denna är beroende på att en viss i rationaliserings- och andra syften företagen omarbetning av en del tidigare projekterade anläggningar försenat dessas igångsättning och bedrivande. För budgetåret 1953/54 har anvisats 6 000 000 kronor, varför sammanlagt 7 460 000 kronor stå till förfogande för hithörande arbeten. Av nyss angiven orsak men även med hänsyn till önskemålet att i möjligaste mån begränsa den totala investeringsvolymen beräknas denna summa icke helt komma att tagas i anspråk under innevarande budgetår utan en medelsbehållning av 2 000 000 kronor kvarstå vid budgetårets utgång.

För budgetåret 1954/55 beräknas en medelsförbrukning av 7 900 000 kronor, varav 3 400 000 kronor hänför sig till arbeten, för vilka medel äskats i tidigare års framställningar. För nya respektive fortsättning av förut anmälda arbeten erfordras 4 500 000 kronor enligt nedanstående specifikation:

	Medelsför- brukning un- der budget- året 1954/55 kronor
Tillbyggnad av lokstall och ombyggnad av driftverkstad m m i Kiruna	2 000 000
Ny driftverkstad för lok- och motorfordonsunderhåll i Boden . .	500 000
Rälsbusshall vid lokstationen vid Kalmar södra	500 000
Diverse mindre arbeten	1 500 000
	Summa 4 500 000

För till- och ombyggnad av lokstall m m vid Kiruna har för innevarande budgetår medräknats ett belopp av 2 000 000 kronor. Totalkostnaden för arbetet uppskattades vid ingivande av föregående års anslagsäskande till 3 000 000 kronor, vilket belopp huvudsakligen avsåg om- och tillbyggnadsarbeten å byggnaderna. I samband härmed måste emellertid även anskaffas en ny lokvändskiva, varjämte erfordras spåranordningar till de nya lokstallplatserna. Inberäknat kostnaderna härför beräknas totalsumman till 4 000 000 kronor, och en ytterligare medelsanvisning av 2 000 000 kronor är sålunda behövlig.

Maskinavdelningens anläggningar i Boden äro otillräckliga, vilket medfört, att reparationsarbetena icke kunnat bedrivas i den omfattning, som ansetts önskvärd. Den nu nödvändiga uppställningen av rälsbussfordon utomhus har vidare i ett stort antal fall medfört en onormal ökning av skadorna. Genom en nybyggnad i omedelbar anslutning till nuvarande lokstall skulle såväl erforderligt garageringsutrymme för rälsbussarna som en koncentrerad och effektivisering av lok- och motorfordonsunderhållet erhållas. Kostnaderna för en första etapp i utbyggnaden ha uppskattats till 1 300 000 kronor, varav 500 000 kronor beräknas belöpa sig på budgetåret 1954/55.

Vid Kalmar södra råder redan nu brist på garageringsplatser för rälsbussar, och denna brist kommer att bli ännu mer kännbar, sedan planerad motorisering genomförs. Den nya garagebyggnad, som på grund härav planerats, är avsedd att inrymma garageplatser för normal- och smalspårsrälsbussar jämte personal- och expeditiionslokaler. Totalkostnaden för byggnaden beräknas till 1 200 000 kronor, varav 500 000 kronor under nästkommande budgetår.

Med hänsyn till vid ingången av budgetåret 1954/55 förutsedd medelsbehållning utgör behovet av ytterligare medel sålunda (7 900 000 — 2 000 000 =) 5 900 000 kronor.

Under åberopande av det anförda får styrelsen hemställa, att Kungl Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till lokstations- och driftverkstadsanläggningar för budgetåret 1954/55 anvisa ett investeringsanslag av 5 900 000 kronor.

16. Anläggningar vid huvudverkstäder kronor 100 000

Till anläggningar vid huvudverkstäder har för budgetåret 1953/54 anvisats 7 700 000 kronor. Vid ingången av budgetåret förefanns en behållning av 2 104 000 kronor.

På grund av företagens förskjutning i arbetsprogrammet beräknas medelsförbrukningen under innevarande budgetår till endast 5 254 000 kronor, varför behållningen vid budgetårets utgång väntas komma att uppgå till 4 550 000 kronor.

Medelsförbrukningen under budgetåret 1954/55 beräknas till 4 650 000 kronor, varav 2 650 000 kronor för utförande av arbeten, som igångsatts under tidigare eller planeras att igångsättas under innevarande budgetår. Skillnaden, 2 000 000 kronor, utgör medelsförbrukningen budgetåret 1954/55 för följande arbeten, som styrelsen anser angeläget att igångsätta under sistnämnda budgetår.

	Total kostnad kronor	Härav un- der budget- året 1954/55 kronor
Örebro, uppförande av nya verkstadsförråd	350 000	150 000
Göteborg, ombyggnad av värmesystem	650 000	200 000
Notviken, tillbyggnad av värmecentral	350 000	350 000
Gävle, uppförande av rivningsverkstad m m	1 300 000	100 000
Diverse mindre arbeten för huvudverkstäderna	1 200 000	1 200 000
	Summa	3 850 000 2 000 000

Till motivering för dessa nya arbeten får styrelsen anföra följande.

I samband med förestående utbyggnad av vagnverkstaden vid huvudverkstaden Örebro bör verkstadens förrådsutrymmen moderniseras och transportförhållandena förbättras. Då det icke ansetts ekonomiskt att bygga om de befintliga fyra otidsenliga plåtskjulsförråden, böra de ersättas av en ny och ändamålsenlig byggnad, uppförd på ur transport- och brandsynpunkt väl lämpad plats.

Befintlig värmeanläggning vid huvudverkstaden Göteborg är i mindre gott skick och är redan nu otillräcklig och kommer framdeles att bli detta i än högre grad samt kräver årligen stora underhållskostnader. Med hänsyn härtill har värmecentralen ansetts böra förse med ny och modern pannanläggning. Vid förestående ofrånkomlig förnyelse av ledningarna bör samtidigt värmemediet utbytas mot het- eller varmvatten för att värmekonomin för anläggningen i sin helhet härvid ytterligare skall höjas.

Den nya förrådsbyggnaden i Notviken, vartill medel anvisats av 1953 års riksdag, skall förse med värme från huvudverkstadens ångcentral på grund av de ekonomiska fördelar ett samordnat värmesystem erbjuder. Efter på senare år utförd utvidgning av verkstaden föreligger emellertid numera icke någon värmereserv i centralens två hetvattenpannor, varför ytterligare en panna måste inläggas i en tillbyggnad till värmecentralen.

Vid huvudverkstaden Gävle befintlig rivningsverkstad för godsvagnar, uppförd i den enskilda järnvägens regi, har vid verkstadens nuvarande kapacitet visat sig vara otillräcklig. Detta har — särskilt under vintern, då arbetena icke utan betydande olägenheter kunna förläggas utomhus — förorsakat betydande störningar i den taktbundna driften. Då rivningsverkstaden dessutom ur transportsynpunkt är olämpligt placerad, bör en ny rivningsverkstad uppföras, som förutom att den blir tillräckligt dimensionerad för kommande driftförhållanden även bör giva möjlighet att införa rationellare arbetsmetoder. I samband härmed har även avsetts att omlägga verkstadens spårssystem.

Slutligen erfordras medel för diverse fortlöpande förnyelse- och ersättningsarbeten ävensom för driftomläggningar, betingade av pågående rationaliseringar m m.

Under återopande av det anförda får järnvägsstyrelsen hemställa, att Kungl Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till anläggningar vid huvudverkstäder för budgetåret 1954/55 anvisa ett investeringsanslag av 100 000 kronor.

17. Anläggningar vid förrådsavdelningen kronor 3 300 000

Till anläggningar vid förrådsavdelningen har för budgetåret 1953/54 anvisats 1 100 000 kronor. Vid utgången av nästföregående budgetår fanns en behållning å anslaget av 742 000 kronor. Ifrågavarande anslagsmedel, tillhopa 1 842 000 kronor, beräknas bli förbrukade under budgetåret så när som på 50 000 kronor.

Medelsförbrukningen under budgetåret 1954/55 beräknas till 3 350 000 kronor, varav 1 500 000 kronor för redan igångsatta arbeten, 465 000 kronor för arbeten, avsedda att igångsättas under innevarande budgetår, samt 1 385 000 kronor för nedan angivna arbeten, som äro planerade att igångsättas under budgetåret 1954/55.

	Total kostnad kronor	Härv un- der budget- året 1954/55 kronor
Utbyggnad av huvudförrådsbyggnaden i Örebro	2 400 000	800 000
Förråd för motorfordonsdetaljer i Örebro	250 000	100 000
Nytt varm- och kallförråd i Göteborg	150 000	150 000
Diverse mindre arbeten vid förrådsavdelningen	335 000	335 000
Summa	3 135 000	1 385 000

Till följd av den utvidgade verkstadsrörelsen men jämväl av andra orsaker har det blivit nödvändigt att utöka lagerhållningen vid centralförrådet i Örebro. Det nu till förfogande stående lagerutrymme är emellertid otillräckligt härför och bör fördenskull ökas. Detta avses ske genom tillbyggnad av huvudförrådsbyggnaden för en beräknad kostnad av 2 400 000 kronor, varav en tredjedel belöper sig på budgetåret 1954/55.

Såsom ett första led i anordnandet av nytt kallförråd för motorfordonsdetaljer i Örebro, som beräknas draga en kostnad av cirka 250 000 kronor, avses att under nästa budgetår igångsätta vissa spår- och planeringsarbeten, för vilket ändamål under budgetåret 1954/55 erfordras 100 000 kronor.

Kontorslokaler vid Göteborgs huvudförråd ha länge varit otillräckliga. Då tidigare planerad flyttning av förrådsintendentkontoret till annan statens järnvägars byggnad icke kunnat förverkligas, måste det ökade lokalbehovet tillgodoses på annat sätt, lämpligen genom att för ändamålet taga i anspråk visst förrådsutrymme. Såsom ersättning för detta utrymme — varmförråd —

behöver uppföras en ny förrådsbyggnad, som även skulle inrymma lokaler för kallförråd, varav behov gjort sig gällande. Kostnaden för byggnaden har beräknats till 150 000 kronor.

Slutligen erfordras för utförande av diverse mindre arbeten vid förrådsavdelningen ett belopp av 335 000 kronor.

I anslutning till vad ovan anförts får järnvägsstyrelsen hemställa, att Kungl Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till anläggningar vid förrådsavdelningen för budgetåret 1954/55 anvisa ett investeringsanslag av 3 300 000 kronor.

B. Försvarsberedskap.

På grund av storleken av de anslagsbehållningar, som väntas förefinnas vid utgången av löpande budgetår, erfordras intet nytt anslag å denna rubrik för budgetåret 1954/55. Ifråga om planerad disposition av tillgängliga medel får styrelsen hänvisa till samtidigt härmed avlåten skrivelse.

C. Rullande materiel.

1. Anskaffning av lok och lokomotorer kronor 33 000 000

Till anskaffning av lok och lokomotorer har för budgetåret 1953/54 anvisats 54 000 000 kronor. På grund av inträffade leveransförseeningar kvarstod dessutom vid budgetårets ingång av tidigare anvisade anslagsmedel 2 296 000 kronor. Sammanlagt 56 296 000 kronor står sålunda till styrelsens disposition under budgetåret 1953/54. Till likvider enligt redan ingångna leveransavtal och förskottslikvider för planerade nybeställningar under budgetåret beräknas åtgå totalt 48 396 000 kronor. Vid budgetårets utgång förutses alltså en behållning av 7 900 000 kronor.

Vad angår anslagsbehovet för nästkommande budgetår får styrelsen anföra följande.

I sin skrivelse till Kungl Maj:t den 25 september 1952 redogjorde styrelsen för behovet av diesellok. Styrelsen avser att inom den närmaste tiden upphandla ett antal dylika lok av delvis ny typ, vilka i viss utsträckning kunna användas såväl för växlingstjänst som för linjetjänst. Därest dessa diesellok i drift skulle hinna visa sig motsvara å dem ställda förväntningar, är det angeläget, att nästa budgetår en ytterligare beställning av sådana lok kan utläggas. För detta ändamål har i förslaget medräknats 2 000 000 kronor till förskottslikvider. Vidare ha upptagits 600 000 kronor till förskottslikvider för ett mindre antal dieselväxellok, varav behov gjort sig gällande.

Till slutlikvider för tidigare gjorda respektive under detta budgetår planerade motorlokbeställningar erfordras dessutom 9 000 000 kronor.

I enlighet med av Kungl Maj:t i brev den 24 april 1953 lämnat bemyndigande att under de närmaste fyra budgetåren beställa ytterligare 100 ellok har styrelsen nu tecknat avtal angående ett större antal dylika lok för leverans under åren 1955—1957. För under budgetåret 1954/55 förfallande dellikvider för denna beställning beräknas åtgå 27 850 000 kronor. Någon beställning därutöver under budgetåret är icke erforderlig.

För innevarande budgetår har anvisats medel till 40 lokomotorer. Även sedan dessa lokomotorer levererats föreligger brist på lokomotorer av olika typer. För att under budgetåret 1954/55 kunna utlägga en ny beställning på lokomotorer erfordras till förskottslikvider 1 450 000 kronor.

Sammanlagda anslagsbehovet under rubriken lok och lokomotorer skulle alltså uppgå till (2 000 000 + 600 000 + 9 000 000 + 27 850 000 + 1 450 000 — 7 900 000 =) 33 000 000 kronor.

I anslutning härtill får järnvägsstyrelsen hemställa, att Kungl Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till anskaffning av lok och lokomotorer för budgetåret 1954/55 anvisa ett investeringsanslag av 33 000 000 kronor.

2. Anskaffning av motorvagnar och rälsbussar kronor 25 600 000

För budgetåret 1953/54 har till anskaffning av rälsbussar anvisats 24 000 000 kronor. Från föregående budgetår kvarstår en behållning av 344 000 kronor, vadan för löpande budgetår till styrelsens förfogande står ett belopp av 24 344 000 kronor. Av nämnda belopp beräknas 22 194 000 kronor åtgå till likvid för redan utlagda beställningar, varför vid utgången av budgetåret 1953/54 förutses en behållning av 2 150 000 kronor.

Såsom styrelsen anmält i sin petitaskrivelse den 25 september 1952, har styrelsen i enlighet med Kungl Maj:ts bemyndigande i brev den 25 april 1952 utlagt en femårsbeställning av rälsbussfordon. På grund härav har styrelsen icke för avsikt att under budgetåret 1954/55 företaga ytterligare beställningar å dylika fordon. Styrelsens äskande för budgetåret 1954/55 avser därför endast medel till då förfallande dellikvider för de tidigare gjorda beställningarna. Dessa dellikvider beräknas till 26 450 000 kronor.

I fjolårets petitaskrivelse anmälde styrelsen vidare, att styrelsen övervägde att, därest pågående undersökningar skulle visa lämpligheten härav, anskaffa ett provtågsätt för förortstrafik. Sedan dessa undersökningar nu i det närmast slutförts, avser styrelsen att utlägga beställning av ett sådant tågsätt, i första hand avsett för förortstrafik men användbart även för andra persontrafikuppgifter. Förskottslikviden för denna beställning kan bestridas av för innevarande budgetår tillgängliga medel. Under budget-

året 1954/55 förfallande slutlikvid för tågsättet beräknas till 1 300 000 kronor.

Sammanlagda anslagsbehovet för rälsbussar och motorvagnar under budgetåret uppgår alltså till $(26\,450\,000 + 1\,300\,000 - 2\,150\,000 =)$ 25 600 000 kronor.

I anslutning härtil får järnvägsstyrelsen hemställa, att Kungl Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till anskaffning av motorvagnar och rälsbussar för budgetåret 1954/55 anvisa ett investeringsanslag av 25 600 000 kronor.

3. Anskaffning av person-, post- och resgodsvagnar kronor 7 900 000

Till anskaffning av person-, post- och resgodsvagnar har för innevarande budgetår anvisats 12 200 000 kronor. Från föregående budgetår kvarstår en behållning av 4 235 000 kronor, varför ett belopp av 16 435 000 kronor står till styrelsens förfogande för ändamålet. Beloppet beräknas bliva helt förbrukat under budgetåret.

I sin petitaskrivelse den 25 september 1952 angående investeringsanslag för budgetåret 1953/54 framhöll styrelsen önskvärdheten av att så långt ske kunde inom de närmaste fem budgetåren med stålvagnar ersätta åtminstone de föråldrade personvagnar av trä, vilka fortfarande måste användas i snälltågen. Styrelsen meddelade i detta sammanhang, att ett sådant utbyte vore en förutsättning för att den största tillåtna hastigheten för snälltågen å huvudlinjerna i erforderliga fall skulle kunna höjas från 100 km/tim till 120 km/tim. I fråga om sovvagnar har styrelsen erhållit Kungl Maj:ts bemyndigande att beställa 20 nya dylika vagnar, användbara som alternativt 1, 2 och 3 klass. För beställning av en ny typ restaurangvagnar med mera ekonomisk och rationell utrustning disponeras erforderliga medel till förskottslikvider för ett par provvagnar.

För att under nästkommande budgetår kunna utlägga en ytterligare beställning av personvagnar är det önskvärt att till styrelsens disposition ställes ett belopp av 640 000 kronor.

För redan utlagda respektive för innevarande budgetår planerade beställningar, vartill bemyndigande erhållits, beräknas åtgå ett totalbelopp av 7 260 000 kronor.

Sammanlagda anslagsbehovet uppgår alltså till $(640\,000 + 7\,260\,000 =)$ 7 900 000 kronor.

Styrelsen hemställer i anslutning till vad sålunda anförts, att Kungl Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till anskaffning av person-, post- och resgodsvagnar för budgetåret 1954/55 anvisa ett investeringsanslag av 7 900 000 kronor.

4. **Anskaffning av godsvagnar** kronor 42 400 000

Till anskaffning av godsvagnar har för budgetåret 1953/54 anvisats 43 500 000 kronor. Av nämnda belopp beräknas 42 350 000 kronor åtgå till likvider för redan utlagda beställningar, varför vid ingången av budgetåret 1954/55 förutses en behållning av 1 150 000 kronor.

För budgetåret 1954/55 planerar styrelsen beställning av 500 slutna godsvagnar, 100 kombinerade varm- och kylvagnar för matvaror samt 600 öppna tvåaxliga vagnar. Härjämte är det önskvärt att anskaffa ytterligare ett 20-tal överföringsvagnar, så att nuvarande efterfrågan på dylika vagnar kan bättre tillgodoses.

I ovan nämnda 500 slutna godsvagnar inkluderas en eventuell första anskaffning av vagnar enligt den av den internationella järnvägsunionen (UIC) utarbetade standardkonstruktionen. Den inom UIC för de europeiska järnvägarnas gemensamma ändamål arbetande forskningscentralen, Office de Recherches et d'Essais (ORE), igångsatte i början av 1951 en utredning om internationella standardkonstruktioner för godsvagnar och hittills ha kompletta ritningssatser framlagts för följande godsvagnstyper: slutna vagn typ 2, flatvagn typ 2, lådvagn typ 1 och 2 samt kylvagn typ 2.

Syftet med denna utredning är för järnvägarnas del att få standardiserad materiel och att dra fördelar av en rationaliserad serietillverkning och för den europeiska järnvägsindustriens del att erhålla en jämnare orderutläggning. Statens järnvägar ha utfäst sig att delta med 50 slutna vagnar i en med annan lämplig järnvägsförvaltning(ar) gemensam beställning under förutsättning att detta medför lägre priser, än om vagnarna anskaffats genom separatbeställning inom landet. Dylik separatbeställning kan givetvis även komma ifråga.

Medelsbehovet för här ovan angivna normal- och smalspåriga godsvagnar under budgetåret redovisas i nedanstående tabell:

Vagnar	Total kostnad kronor	Medelsbehov under budget- året 1954/55 kronor
<i>Normalspåriga:</i>		
Slutna vagnar	22 250 000	7 200 000
Öppna vagnar	11 550 000	3 060 000
<i>Smalspåriga:</i>		
Överföringsvagnar	440 000	150 000
Summa	34 240 000	10 410 000

Till dellikvider och slutlikvider för redan beställda vagnar beräknas under budgetåret 1954/55 komma att erfordras 33 140 000 kronor samt till förskottslikvider för ovan angivna nya godsvagnsbeställningar 10 410 000 kro-

nor. Med hänsyn till den behållning av 1 150 000 kronor som beräknas kvarstå vid budgetårets ingång skulle alltså för finansiering av ovan angivna anskaffningsprogram erfordras en ytterligare medelsanvisning av 42 400 000 kronor.

Styrelsen hemställer i anslutning till vad sålunda anförts, att Kungl Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till anskaffning av godsvagnar för budgetåret 1954/55 anvisa ett investeringsanslag av 42 400 000 kronor.

5. Ombyggnad av rullande materiel kronor 11 100 000

Till ombyggnad av rullande materiel har för budgetåret 1953/54 anvisats 10 700 000 kronor, varjämte från föregående budgetår finnes en behållning av 265 000 kronor. Av dessa belopp beräknas cirka 8 965 000 kronor åtgå under budgetåret, varför vid budgetårets slut beräknas kvarstå ett odisponerat belopp av 2 000 000 kronor.

För den pågående ombyggnaden och moderniseringen av ånglok beräknas för nästkommande budgetår ett medelsbehov av 350 000 kronor.

Den igångsatta ombyggnaden av elektrolok beräknas fortgå i ökad takt. Sålunda böra ett stort antal äldre elektrolok erhålla nya motorer och i samband därmed nya kuggväxlar, rullager m m. Kostnaderna för dessa pågående eller planerade ombyggnadsarbeten beräknas under nästkommande budgetår uppgå till 5 700 000 kronor.

För ombyggnadsarbeten på personvagnar erfordras under budgetåret ett belopp av 900 000 kronor.

Vissa av de befintliga motorvagnsätten äro i behov av nya boggier av utexperimenterad konstruktion, vilket beräknas draga en kostnad av 750 000 kronor.

Slutligen ämnar styrelsen fullfölja det pågående utbytet av glidlager mot rullager på godsvagnar ävensom genomföra vissa nödvändiga ombyggnadsarbeten på godsvagnparken, allt till en beräknad kostnad under nästkommande budgetår av 5 400 000 kronor.

Den sammanlagda medelsförbrukningen under nästa budgetår för ombyggnad av rullande materiel beräknas alltså till $(350\,000 + 5\,700\,000 + 900\,000 + 750\,000 + 5\,400\,000 - 2\,000\,000 =)$ 11 100 000 kronor.

I anslutning härtill får järnvägsstyrelsen hemställa, att Kungl Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till ombyggnad av rullande materiel för budgetåret 1954/55 anvisa ett investeringsanslag av 11 100 000 kronor.

D. Sjöfartsmateriel.

2. Ombyggnad av sjöfartsmateriel kronor 800 000

För medel, som under förestående rubrik anvisats för budgetåret 1952/53, har tågfärjan Drottning Victoria försetts med utrustning för oljeeldning. På grund av det gynnsamma ekonomiska resultatet av oljedriften har styrelsen för avsikt att låta installera oljeeldning även å tågfärjan Konung Gustaf V. I samband härmed är det önskvärt att även utföra vissa andra moderniseringsarbeten, bl a inbyggnad av galleridäck. Kostnaden för dessa arbeten beräknas uppgå till 600 000 kronor. Vidare erfordras ytterligare upprustning av tågfärjornas livräddningsmateriel, som beräknas draga en kostnad av 200 000 kronor.

Under hänvisning till vad sålunda anförts får järnvägsstyrelsen hemställa, att Kungl Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till ombyggnad av sjöfartsmateriel för budgetåret 1954/55 anvisa ett investeringsanslag av 800 000 kronor.

E. Biltrafik.

1. Garage- och verkstadsbyggnader kronor 3 300 000

Till garage- och verkstadsbyggnader har för innevarande budgetår anvisats ett belopp av 3 000 000 kronor, vilket jämte från föregående budgetår kvarstående behållning, 141 000 kronor, så när som på 200 000 kronor beräknas vara disponerat vid budgetårets utgång.

Statens järnvägars biltrafiks fordonspark har successivt vuxit men till följd av den knappa tillgången på investeringsmedel ha verkstads- och garageanläggningarna ej kunnat utbyggas i samma takt som fordonsbeståndet ökat. Detta har medfört olägenheter och merkostnader vid skötseln av fordonen. Även ur arbetshygienisk synpunkt är en förbättring av nuvarande verkstads- och garagelokaler av nöden. Som belägg härför må framhållas, att arbetarskyddsstyrelsen vid flera tillfällen framfört anmärkningar mot de lokaler, vari underhålls- och servicearbetet på vissa platser för närvarande utföres.

Enligt uppgjort långtidsprogram skulle för utrustning av statens järnvägars biltrafiks garage- och verkstadsanläggningar erfordras ett belopp av 3 500 000 kronor för budgetåret 1954/55. Vissa i detta program ingående arbeten torde emellertid ej kunna igångsättas enligt planen, bl a enär vissa markavstyckningsfrågor ej hinna slutföras i tid härför. På grund av bil-driftens ökning erfordras ytterligare lagringsutrymmen — cisternanläggningar — för motorbrännolja. Det totala behovet av ytterligare investeringsmedel under budgetåret 1954/55 beräknar styrelsen till 3 300 000 kronor.

Under återopande av vad här anförts får järnvägsstyrelsen hemställa, att Kungl Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till garage- och verkstadsbyggnader för budgetåret 1954/55 anvisa ett investeringsanslag av 3 300 000 kronor.

2. Anskaffning av bilmateriel kronor 3 000 000

Till anskaffning av bilmateriel har för innevarande budgetår anvisats ett anslag av 10 500 000 kronor.

Genom omläggning och nedskärning av det för budgetåret planerade anskaffningsprogrammet bl a för att ernå viss investeringsbegränsning samt på grund av förut gjorda besparingar, varigenom vid budgetårets ingång å tidigare för ändamålet anvisade medel kvarstod en behållning av 1 440 000 kronor, beräknas en behållning av cirka 4 000 000 kronor föreligga vid utgången av budgetåret 1953/54.

Beträffande anslagsbehovet för budgetåret 1954/55 får styrelsen meddela följande.

För närvarande utgöres statens järnvägars motorfordonspark för yrkesmässig biltrafik av i runt tal 1 600 vägbussar, 200 last- och personbilar samt 400 släpvagnar.

För förnyelse och viss utökning av denna fordonspark beräknas under nästkommande budgetår behöva anskaffas 90 vägbussar, 12 lastbilar, 1 personbil samt 15 godssläpvagnar till en sammanlagd kostnad av i runt tal 7 000 000 kronor.

På grund av den anslagsbehållning, som enligt ovan beräknas kvarstå vid ingången av budgetåret 1954/55, anses för budgetåret behöva anvisas ett till 3 000 000 kronor begränsat belopp för att finansiera nämnda anskaffningsprogram.

Under återopande av det anförda får järnvägsstyrelsen hemställa, att Kungl Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till anskaffning av bilmateriel under budgetåret 1954/55 anvisa ett investeringsanslag av 3 000 000 kronor.

3. Förvärv av billinjer kronor 2 500 000

Till förvärv av billinjer har för innevarande år anvisats 3 000 000 kronor, vilket belopp jämte vid budgetårets ingång kvarstående behållning, 737 000 kronor, å tidigare till förvärv av billinjer anvisade medel beräknas vara disponerat vid budgetårets utgång.

Till fullföljande av redan inledda förhandlingar angående billinjeförvärv och för att i fortsättningen icke nödgas i brist på medel försitta de tillfällen till sådana förvärv, som kunna erbjuda sig, är det angeläget, att visst anslag för ändamålet ställes till förfogande jämväl under budgetåret 1954/55.

Någon exakt uppgift rörande storleken av för ändamålet under budgetåret behövligen medel kan givetvis på förhand ej lämnas, enär omfattningen av ifrågakommande billinjeförvärv är beroende icke blott på tillgången av medel för dylika förvärv utan även på huruvida ur statens järnvägars synpunkt godtagbara uppgörelser kunna träffas med vederbörande säljare. Verkställda beräkningar angående behovet av medel till förvärv av biltrafikföretag, vilka med hänsyn till sin lokalisering lämpligen böra och eventuellt kunna tänkas ifrågakomma att införlivas med statens järnvägars biltrafikrörelse inom den närmaste tiden, ha emellertid givit vid handen att ett något minskat belopp i jämförelse med vad som anvisats för nu löpande budgetår, erfordras för nästkommande budgetår.

Järnvägsstyrelsen får därför hemställa, att Kungl Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till förvärv av billinjer för budgetåret 1954/55 anvisa ett investeringsanslag av 2 500 000 kronor.

F. Inventarier m m kronor 8 700 000

Till anskaffning av för drifttjänstens olika grenar erforderlig materiel, som enligt gällande bokföringsprinciper skall avskrivas under en längre följd av år, har för budgetåret 1953/54 anvisats 9 800 000 kronor, varav vid budgetårets utgång beräknas kvarstå en behållning av 800 000 kronor.

Den av ekonomiska och drifttekniska skäl betingade fortlöpande upprustningen av statens järnvägars stora inventariestock, särskilt verkstadsmaskiner, biljettmaskiner, snöröjningsmaskiner, transportfordon för ban- och trafik-tjänsten samt materiel för höjande av hjälpberedskapen, ställer alltjämt betydande krav på medelstillgång för anskaffning av inventarier.

Medelsförbrukningen för inventarieanskaffningen under nästa budgetår beräknas till 9 500 000 kronor.

I anslutning till vad sålunda anförts får järnvägsstyrelsen hemställa, att Kungl Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till inventarier m m för budgetåret 1954/55 anvisa ett investeringsanslag av 8 700 000 kronor.

G. Statens järnvägars dispositionsanslag kronor 9 000 000

Ifrågavarande anslag är avsett att tagas i anspråk för bestridande av kostnader till följd av olyckshändelser samt andra oförutsedda arbeten och anskaffningar.

För innevarande budgetår har såsom dispositionsanslag anvisats 14 000 000 kronor. Till förfogande står dessutom omkring 2 150 000 kronor utgörande behållning av tidigare anvisade anslag. Då medelsförbrukningen nämnda budgetår beräknas till 12 150 000 kronor, är sålunda en behållning av 4 000 000 kronor att påräkna vid ingången av budgetåret 1954/55.

På grund av anslagets speciella karaktär blir en förutbedömning av medelsbehovet givetvis mycket vansklig. Styrelsen har emellertid för budgetåret 1954/55 uppskattat detsamma till 13 000 000 kronor och anslagsbehovet, sedan hänsyn tagits till förutsedd behållning, till 9 000 000 kronor.

Jämlikt föreskrift i Kungl Maj:ts brev den 26 oktober 1945 lämnas i närlagda bilaga en närmare redogörelse för användningen av det för budgetåret 1952/53 anvisade dispositionsanslaget.

I anslutning till vad sålunda anförts får järnvägsstyrelsen hemställa, att Kungl Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom dispositionsanslag för budgetåret 1954/55 anvisa ett investeringsanslag av 9 000 000 kronor.

I behandlingen av detta ärende ha jämväl deltagit järnvägsfullmäktige Johansson och Nordenson, överdirektören Oredsson, ekonomidirektören Sjöberg, verkstadsdirektören Norinder, överingenjörerna Sandström och Alström, förrådsdirektören Holme, byråcheferna Jonson, Frisell och Alstermark samt ljänsteförrättande överingenjören å elektrotekniska byrån Edenius.

Underdånigst
ERIK UPMARK

A. Thorsell

Stockholm den 5 oktober 1953.

**Redogörelse för användning av statens järnvägars dispositionsanslag
under budgetåret 1952/53.**

Såsom statens järnvägars dispositionsanslag har för budgetåret 1952/53 anvisats sammanlagt 12 000 000 kronor, varav 11 000 000 kronor i riksstaten för nämnda budgetår och 1 000 000 kronor å tilläggsstat II till nämnda stat. Tillsammans med från föregående budgetår kvarstående anslagsbehållning å 799 315 kronor 71 öre har således till styrelsens förfogande under budgetåret 1952/53 stått ett belopp av 12 799 315 kronor 71 öre. Under budgetåret ha förbrukats 10 652 809 kronor 69 öre i enlighet med nedanstående specifikation:

	Kronor
Nytt personalhus vid Vassijaure	365 353: 84 ¹⁾
Ny verkstadsanläggning i Visby	60 484: 18 ²⁾
Anläggande av linbana i Åre	186 333: 37 ³⁾
Spåranordningar å Majnabbshammen vid Göteborg	75 000: — ⁴⁾
Utökning och omläggning av spåranordningarna vid Sävenäs rangerbangård	155 018: 03 ⁵⁾
Anordnande av industrispår vid Rättvik	60 343: 30 ⁶⁾
Ny järnvägsbro över Lidan vid Lidköping	900 000: — ⁷⁾
Fortsatt elektrifiering	226 044: 58 ⁸⁾
Betlastningsanordningar	140 898: 23 ⁹⁾
Diverse arbeten å bana och byggnader	2 606 837: 06
» » » telefonanläggningar m m	2 474: 26
» » » vid huvudverkstäder	50 912: 91
» » » förrådsavdelningen	189 601: 88
» » » å rullande materiel	694 194: 74
Genom olyckshändelser förstörd egendom	4 939 313: 31
	10 652 809: 69

1) Kungl Majt:s beslut den 28/1 1949.

2) » » » » 16/7 1948.

3) » » » » 26/5 1950.

4) » » » » 16/6 1950.

5) » » » » 31/8 1951.

6) » » » » 27/3 1953.

7) » » » » 22/5 1953. Förskott att ersättas av investeringsanslaget till broar m m.

8) » » » » 2/10 1953.

9) » » » » 24/3 1950, 30/3 1951 och 25/4 1952.